

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پشگفتار:

این کتاب که فعلاً در دسترس شما قرار دارد از جمله یکی از کتابهای رهنمای معلم در بخش مضامین دری، پشتو و ریاضیات میباشد. این سلسله کتابها توسط یک گروهی از دانشمندان مجرب تعلیم و تربیه افغان در سال ۱۹۹۹ انکشاف یافته که هدف آن کمک به معلمین در مورد دانستن قابلیتهای اساسی آموزش که باید در صنوف ابتدائی مکاتب مدنظر گرفته شود میباشد. در انکشاف این مواد از منابع مختلف، به شمول کتابهای فعلی که در مکاتب ابتدائیه تدریس میشود، کار گرفته شده است.

کتابهای تقویه لسان به شکل ذیل ترتیب و تنظیم گردیده اند:

- در مجموع شش کتاب رهنما برای صنوف اول الی ششم در مضامین پښتو، دری و ریاضی وجود دارد.
- هرکتاب مشتمل بر یک لست از قابلیتهای اساسی آموزش برای صنف مربوط آن میباشد، که این لست معلم را در دانستن اینکه کدام قابلیتها را باید تدریس کند کمک مینماید:
- برای صنف اول این قابلیتها شامل آماده گی برای خواندن، مهارتهای درک مفاهیم، مهارتهای نوشتن واصطلاحات شفاعی میباشد.
- برای صنوف دوم تا ششم این قابلیتها شامل شنیدن و خواندن لغات و درک مفاهیم، ساختارهای گرامری، املاً و انشاء میباشد.

- برای صنوف پنجم و ششم مهارت‌های مطالعه نمودن هم علاوه شده است.

هر یک از قابلیت‌های ذکر شده در لست به مهارت‌های خاص لسانی تقسیم شده است که جواب گوی انکشاف اطفال در سویه‌های مختلف بوده، و معلم را در قسمت دانستن ضرورت تدریس مهارت‌های خاص لسانی صنوف مختلف کمک مینماید.

هر کتاب حاوی مثال‌های انکشاف مهارت‌های لسان می‌باشد که آنها باید در صنوف مشخص تدریس شوند.

- برای صنف اول مثالها ساده بوده و در بر گیرنده حروف، کلمات، جملات ساده و متن‌های کوتاه می‌باشد.

- برای صنوف ۲ - ۶ این مثالها طور ذیل ترتیب و تنظیم گردیده است:

خواندن و درک مفاهیم : خواندن متن‌های کوتاه با سوالات جهت درک مفاهیم و امتحان نمودن مهارت‌های خواندن و شنیدن.

ساختار گرامری: مشتمل بر تمریناتی است که باید در صنف مربوط آن تدریس گردد.

املا : مثال‌های از قوانین و مقررات خاص املاً را در بر داشته به شکلی که این مثالها به تدریج مشکل‌تر و یا معلق‌تر می‌گردند.

انشاء : حاوی مثال‌های تمرینات نوشتن و انشاء بوده به شکلی

که این مثالها به تدریج مشکل تر و یا مغلق تر میگردند.
این مثالها معلمین را به طور ذیل کمک میکنند:

- این امر را یقینی میسازد که همه معلمین مهارت
مربوطه را یکسان بدانند.

- معلمین مثالها را جهت امتحان نمودن این امر که آیا
اطفال مهارت های مربوطه را درست دانسته اند و یا
نه استعمال کرده میتوانند.

- معلمین میتوانند با استفاده از این مثالها، تمرین های
اضافی را برای اطفال تهیه کنند.

این کتابها نه تنها برای معلمین مفید بوده بلکه مربیان معلمین نیز میتوانند
از این کتابها استفاده نمایند. بطور مثال، آنها میتوانند از این کتابها جهت
معرفی قابلیت های اساسی آموزش لسان، تدریس محتویات مضامین و آموزش
برای معلمین جهت انکشاف و تهیه مواد کم مصرف درسی استفاده کنند.
نظارت کننده گان تعلیمی میتوانند از مثالهای متذکره در این کتابها جهت
امتحان نمودن این امر که آیا اطفال قابلیت های انکشاف لسان را فرا گرفته اند
و یا نه استفاده کنند. همه اشخاصیکه در انکشاف این مواد سهم داشته اند
امید وارند که آموزگاران افغان این مواد را در مورد کار شان با اطفال مفید
بیابند.

مؤسسات ذیل در تهیه و ترتیب این کتب سهم داشته اند:

OI/ HEP	Ockenden International/ Hangu Education Program	پروگرام تعلیم و تربیه هنگو
UNCHS/ Habitat	United Nation Center for Afghanistan	هبیات
IRC	International Rescue Committee	کمیته بین المللی نجات
SCA	Swedish Committee for Afghanistan	کمیته سویدن برای افغانستان
SAB	Solidarite Afghanistan Belgium	همبستگی بلجیم با افغانستان
GTZ-BEFARE	Basic Education for Afghan Refugees	اداره کمکهای تخنیکی آلمان تعلیمات اساسی برای مهاجران افغانستان
AIL	Afghan Institute of Learning	انستیتیوت آموزشی افغان
CARE	Cooperative Assistance Relief Everywhere	پاملرنه
PSD	Partners for Social Development	همکاران ترقی اجتماعی (همتا)
SCF-US	Save the Children Federation - US Afghan Teachers and Schools Union in Quetta	دفتر حمایهٔ اطفال اتحادیه معلمین و مکاتب افغان در شهر کوپته
NAC	Norwegian Afghanistan Committee	کمیته ناروی برای افغانستان
ECAR	Education Committee for Afghan Refugees	کمیتهٔ تعلیم و تربیه برای مهاجرین افغان
AMNA	Creation of the Pilot Schools in Afghanistan	ایجاد مکاتب نمونه در افغانستان (امنا)
HCI	Human Concern International	موسسهٔ بین المللی کمک های بشری
ISRA	Islamic Relief Agency	موسسه خیریه اسلامی اسرا
ASC	Afghanistan Study Center	مرکز مطالعات افغانستان
CCA	Cooperation Center for Afghanistan	منا
Unicef	United Nation Children Fund	یونیسف

قابلیت های اساسی زبان دری
صنف ششم

مهارتهای خواندن و شنیدن :

طفل قادر خواهد بود که :

- آوازهای مشخص زبان دری را از هم تفکیک کند.

لغات :

طفل قادر خواهد بود که :

- لغات يك متن را در متن های مختلف استفاده کند.
- با استفاده از کلمات مترادف و متضاد لغات را در متن های مختلف استفاده کند.

درك مفاهيم :

طفل قادر خواهد بود که :

- موضوع اساسی را تشخیص بدهد.
- تفصیلات را تشخیص بدهد.
- شخصیت های يك متن را تجزیه و تحلیل کند.
- کردار شخصیت ها را قضاوت کند.
- خاتمه های مختلف يك قصه را شرح و بیان کند.

مهارتهای مطالعه :

طفل قادر خواهد بود که :

- برای جمع و تائید معلومات منابع مختلف را استفاده کند.
- از فرهنگ لغات استفاده کند.

ساختار گرامری :

طفل قادر خواهد بود كه :

- جملات را كه داراي اسم هاي فاعلي و مفعولي بوده به حالت هاي مذكر و مونث تبديل كند.
- جملات را در حالت هاي حاضر، ماضي و آينده با مذكر و مونث در حالت مفرد و جمع تبديل كند.
- حروف اضافي را به شكل درست بكار ببرد.

املاء:

طفل قادر خواهد بود كه :

- كلمات با قاعده و بي قاعده را به شكل درست بنويسد.

انشاء:

طفل قادر خواهد بود كه :

- قصه را در يك متن خلاصه كند.
- با استفاده از سوالهاي هدايتي دو الي سه پرا گراف بنويسد.
- با كمك لغات عمده دو الي سه پرا گراف بنويسد.
- با كمك يك طرح (outline or sketch) دو الي سه پرا گراف بنويسد.

صنف ششم

دری

خواندن و درک مفاهیم

شعر زیر را بخوانید و به هدف آن دقت کنید:

قطره باران

یکی قطره باران ز ابری چکید

خجل شد چو پهنای دریا بدید

جایی که دریاست من چیستم

گر او هست حقا که من نیستم

چو خود را به چشم حقارت بدید

صدف در کنارش به جان پرورید

سپهرش به جایی رسانید کار

که شد نامور لولو شاهوار

بلندی از آن یافت، کویست شد

در نیستی کوفت تا هست شد

هدف شعر در سه کلمه معرفی شده است. یکی آنرا که به نظر شما درست است

انتخاب کرده دور آن دایره بکشید!

- احسان

- تواضع

- غرور

معنای کلمه های زیر را از چوکات انتخاب کرده مقابل آنها بنویسید!

بزرگی، خواری، شرمنده گی، نامدار، مروارید، آسمان

----- خجل:

----- سپهر:

----- نامور:

----- پهنا:

----- حقارت:

----- لولو:

متن زیر را به دقت بخوانید و جواب آنرا بگویید:

من چیستم ؟

من از قیمتدارترین چیزهای طبیعت استم. در هر جایی که من موجود باشم، شما انسانها بی اختیار در آنجا می آید و مسکن میگزینید. سر سبزی باغها و جنگلها از برکت من است. من موجود جاندار استم و مانند دیگر جاندارها تغذیه میکنم، رشد مینمایم و سر انجام پیر و فرسوده میشوم. بعضی از ما عمر کوتاهی دارند، پس از چند سال فرسوده میشوند. اما شماری هم چندین صد سال عمر میکنند. اکنون شما بگویید، من چیستم ؟ (.....)

از سه مقصد متن بالا داده شده یکی آنها را انتخاب و در داخل قوس بنویسید!
(کوه، دریا، درخت)

معناهای کلمه های زیر را انتخاب کرده با دایره نشانی کنید!
مثال: مسکن: کوچه، خانه، بازار
تغذیه: غذا خوردن، غذا، خوراك
فرسوده: نو، کهنه، مقبول
رشد: خورد شدن، کلان شدن، پیر شدن

مادر

آبروی اهل دل از خاک پای مادر است
این جماعت هر چه دارد از دعای مادر است
آن بهشتی را که قرآن میکند توصیف آن
صاحب قرآن بگفتا، زیر پای مادر است
گرمی آغوش او هرگز ندارد، آفتاب
مهربانتر دیگر از مادر، خدای مادر است

برای هر يك از کلمه های زیر چندین معنا داده شده است. شما دقیقترین معنای آنها را نشانی کنید!

مثال :

اهل :	خانه،	مردم،	خویشانند
جماعت:	اجتماع،	شاگردان،	مردم.
توصیف:	بدگویی،	صفت کردن،	بیان خوبی
آغوش:	بغل،	پهلوی،	بالا
هرگز:	همه وقت،	هر دم،	هیچوقت

مفهوم شعر فوق عبارت است از: (.....)

(مقام مادر مهربانی مادر بهشت)

از چوکات زیر جوابهای صحیح را در جا های خالی جمله ها بنویسید:

بهشت، آغوش، مهربان، دعای

مثال:

دعای مادر بزرگترین سرمایه است.

_____ زیر پای مادران است.

_____ مادر آرامترین جای برای طفل است.

مادر موجود بسیار _____ است.

آداب استفاده از سرویس های شهری

در شهر ما سرویسهای شهری برای حمل و نقل مردم هستند. وقتی مردم میخواهند به سرویس بالا شوند، نوبت را مراعات میکنند و هر کس در يك چوکی خالی مینشیند. اگر چوکی کم باشد جوانان جای خود را به بزرگسالان میدهند. شاگردان مکتب هیچ وقت در چوکیهای سرویسها با قلم خط نمیکشند و پلاستیک چوکیها را پاره و خراب نمیکند. به راننده و موظفین موتر احترام میکنند.

از متن بالا جواب سوال های زیر را پیدا کرده در پایین سوال ها بنویسید:
مثال: در شهر ما برای حمل و نقل مردم چی چیز ها وجود دارند؟

درستترین معنا های کلمه های داده شده^۴ زیر را نشانی کنید!

موظفین:	بیکارها،	وظیفه دارها،	مردم
مراعات:	پیروی کردن،	بپیروایی،	رعایت کردن

خانه خالی جمله ها را با کلمه های مناسب داخل چوکات پر کنید!

خالی، نوبت، خط، موظفین، مردم، خراب

مثال:

وقتی مردم میخواهند به سرویس بالا شوند باید نوبت را مراعات کنند!

هر کس در يك چوکی _____ مینشیند.

در چوکیها با قلم _____ نمیکشند.

به _____ موتر احترام میکنند.

سرویس های شهری برای حمل و نقل _____ هستند.

مرا بیشتر بشناسید!

من حشرهء پرکاری هستم. نام من زنبورعسل است. خانهء مرا کندو میگویند. هر روز صبح زود از کندو بیرون می آیم و به کوه و دشت و صحرا سفر میکنم. هدف من از این سفرها تهیه کردن عسل است. از گردش در گلزارها و علفزارها لذت میبرم. به گلهای خوشبو و شگوفه های معطر علاقه دارم. برای یافتن آنها به همه جا پرواز میکنم. وقتی به گل خوشبوی میرسم روی آن مینشینم و شهد آن را میمکم. در هنگام مکیدن شهد گلها، هیچ آسیبی به آنها نمیسانم؛ بلکه برای آنها مفید هم هستم. من برای گلها عمل گرده افشانی انجام میدهم، همین دانه های گرده را از گلی به گل دیگر میبرم تا آنها به میوه تبدیل شوند. از شهد گلها، عسل شیرین و پر فایده درست میکنم.

دقیقتین معنای هر کلمه را از داخل چوکات پیدا کنید مقابل کلمه ها در خانه های خالی بنویسید!

مقصد، بیان، کردار	_____	هدف:
مزه، خوش شدن، خوبی	_____	لذت:
زهر، دوا، عسل	_____	شهد:
رنج، غم، ضرر	_____	آسیب:
بدبوی، خوشبوی، شیرین	_____	معطر:
مزه دار، فایده مند، با ضرر	_____	مفید:

سوال های زیر را بخوانید و جواب درست را انتخاب کرده نشانی کنید!

زنبور عسل چی گونه حشره است؟

___ بیکار

___ مضر

___ پرکار

زنبور عسل از گردش در گلزار ها و علفزار ها چی میبرد؟

___ بد میبرد

___ لذت میبرد

___ علاقه دارد

زنبور های عسل در وقت مکیدن شهد گلها به گلها آسیب می‌رسانند؟

___ کم

___ بلی

___ نی

زنبور های عسل از شهد گلها چی گونه عسل می‌سازد؟

___ شهد ترش

___ شهد بی فایده

___ شهد شیرین

نام وطن ما افغانستان است

افغانستان تاریخ بسیار قدیم دارد. هزاران سال پیش در این سرزمین مردم به زنده گی اجتماعی آغاز کرده اند. مردم به دهقانی و تجارت پرداخته اند. در این سرزمین از همان آغاز شهرها ایجاد شده است. بلخ، تخار، بامیان، گردیز، کابل، زابل و ... سابقه درخشان تاریخی دارند. راه ابریشم که شرق و غرب دنیا را به هم وصل میکرد از وطن ما میگذشته است.

دین بودا از سرزمین ما به چین انتشار یافت و دین اسلام نیز از وطن ما به سوی نیم قاره هند راه پیدا کرد.

بزرگترین حکومتها در افغانستان ایجاد شده اند. مرکز حکومت کوشانیها، سامانیها، غزنویها، غوریها و تیموریان، ابدالیها در همین وطن موقعیت داشته است.

در افغانستان ملیتهای مختلف زنده گی دارند. این ملیتها از هزاران سال پیش بدینسو در کنار هم زنده گی صلح آمیزی داشته اند. مردم ما اکثراً به زراعت و مالداری مشغول اند. وطن ما آب و هوای معتدل دارد. هوای این کشور برای زراعت مخصوصاً باغداری مساعد است.

افغانستان کوههای بلند و پر برف دارد. کوه هندوکش، کوه بابا، کوه البرز، سیاه کوه، سفیدکوه و سپین غر از همین جمله کوهها اند. دریا های پر آبی از این کوهها سرچشمه میگیرند. دریای آمو، دریای هلمند، دریای کوچک، دریای مرغاب، دریای کندز و دریای پنجشیر از بزرگترین دریا های کشور ماست. از آب این دریاها برای زراعت استفاده میشود.

افغانستان دارای معادن سرشار نفت و گاز، مس، آهن، طلا، نقره و سنگهای قیمتی مانند زمرد، لاجورد، یاقوت، مرمر خام و غیره است.

ما دعا میکنیم که وطن ما آرام شود تا همه ما کار کنیم و وطن خود را آباد سازیم.

به لغت‌های ذیل معناهای مناسب دریافت کنید!

ایجاد:	----	اعمار، اساس،	بوجود آوردن
انتشار:	----	آغاز، جریده،	نشر کردن
مساعد:	----	مطابق، برابر،	وظیفه

در بارهٔ افغانستان چی میدانید؟

___ يك مملكت خشك است؟

___ سابقهء تاریخی دارد؟

___ آب و هوای ناگوار دارد؟

افغانستان از چی طریق شرق را به غرب وصل می‌کرد؟

___ از طریق راه کوه‌های هندوکش؟

___ از طریق دریای آمو؟

___ از طریق راه ابریشم؟

بزرگترین حکومت‌ها در افغانستان کدام‌ها اند؟

___ گوپتا، فوریا

___ قاجاریان، صفویان

___ کوشانیها، ساسانیان، تیموریان، غزنویان

صفت علم

همره عقل و یارجان علم است
میروی با دل تو همراه است
کس نهانش بخاک نتواند
راز چرخ برین بران دوری
علم کشتی کند بر آب روان
چون تو با علم آشنا گشتی
در دوگیتی حصار جان علم است
مینشینی ز جانت آگاه است
تند بادش هلاک نتواند
همه از علم یافت مشهوری
و آنکه کشتی کند به علم توان
بگذر از آب نیز بی کشتی

معناهای لغت‌های کلمه‌های پایین را از بین چوکات پیدا کرده در مقابل آنها بنویسید!

خداوند (ج)، کسب کار، پت و پوشیده، آسمان بلند،
دیوار قلعه، فکر و هوش، رفیق و یار

گیتی : دنیا
حصار: _____
پنهان: _____
چرخ برین: _____
حرفه: _____
آفریننده: _____
همراه: _____
عقل: _____

وقتی ما علم یاد بگیریم چه میشویم؟
(عالم میشویم، رئیس میشویم، داکتر میشویم)

وقتی ما علم یاد بگیریم چی میتوانیم؟
(خداوند (ج) را میشناسیم، خوانده میتوانیم، گفته میتوانیم)

کسی که علم یاد بگیرد چی میتواند بکند؟
(آرام زنده گی کرده میتواند، از هر چیز باخبر میباشد)

تمام کارهای دنیا به چی آسان میشود؟
(با علم، کار، با فکر کردن)

بهترین و بدترین چیزها

تاجری به آشپز خود گفت : امروز از بهترین چیز غذایی تهیه کن. آشپز خوراک لذیذی از زبان گوسفند پخت و پیش تاجر آورد. تاجر پرسید، این غذا را از چی پخته کردی؟

جواب داد، از زبان گوسفند. زیرا فرمودید از بهترین چیز غذا پخته کنم، در دنیا از زبان بهتر چیزی نیست.

روز دیگر تاجر برای آزمایش به آشپز گفت :

امروز میخواهم از بدترین چیز خوراکی تهیه کنی. آشپز که مرد دانایی بود، این بار نیز از زبان گوسفند غذایی تهیه کرد.

تاجر چون این غذا را دید پرسید : این خوراک را از چی ساخته ای؟ گفت : از زبان گوسفند؛ زیرا که گفتید از بدترین چیز غذایی بپزم، در دنیا از زبان بدتر چیزی نیست.

تاجر از این سخن تعجب کرده پرسید : چگونه ممکن است زبان هم بهترین و هم بدترین چیز باشد؟

آشپز گفت : خوب و بد دنیا همه از زبان است.

اگر خوب گوید بهتر از آن چیزی نیست و اگر بد گوید بدتر از آن چیزی نیست. چنان که گفته اند : (زبان سرخ سرسبز میدهد برباد)

صحیح ترین معنا های لغتها را از بین کلمه های داده شده انتخاب کنید!

تهیه:	(آماده ساختن، کم کردن، بردن)
تعجب:	(پرشان، حیرانی، وارخطایی)
آزمایش:	(آرایش، امتحان کردن، نتیجه گرفتن)

جمله های زیر را با کلمه های مناسب داخل چوکات پر کنید!

زبان، بهترین چیز، بدترین چیز، تهیه کن، سبز، سرخ

تاجر به آشپز گفت : امروز بهترین غذا ____ .
در دنیا از ____ بهتر چیزی نیست.
چگونه ممکن است زبان هم ____ و هم ____ باشد.
زبان ____ سر ____ میدهد بر باد.

گرگ و سگ

شخصی سگ فربهی داشت. برای آن که کسی را در روز اذیت نکند او را با ریسمانی در جایی میبست.

روزی گرگ لاغری، که استخوانهای بدنش از لاغری معلوم میشد، نزدش آمده گفت: رفیق عزیز! بسیار گرسنه ام شب ها و حتی هفته هاست که چیزی برای خوردن نمیابم. زنده گیم بیحد تلخ و ناگوار است. از فرط لاغری استخوانهایم از دور نمایان است. میدانم چی چاره کنم و کجا بروم که زنده گیم بهتر شود.

سگ گفت: چارهء کار بسیار آسان است بیا و مانند من وظیفه بگیر! گرگ گفت: وظیفهء تو چیست؟ سگ گفت: وظیفهء من اینست که از منزل مالکم نگهبانی میکنم تا دزدان نیابند. صاحبم در مقابل این وظیفه به من خوردنی و گوشت فراوان میدهد.

گرگ گفت: این کار بسیار ساده است. خواهش میکنم برای من نیز چنین وظیفه بی پیدا کنید.

در این اثنا نظر گرگ به داغی که در گردن سگ بود افتاد و از سگ پرسید که این چیست؟ سگ گفت: داغ زنجیر است زیرا مالکم روزانه مرا به زنجیر یا ریسمانی میبندد و شب آزادم میکند تا از منزلش پاسبانی کنم.

گرگ گفت: از زنده گی در اسارت و برده گی خوشم نمی آید و نمیخواهم با چنین ذلت به سربرم؛ زیرا زنده گی آزاد بسیار لذیذ و پر کیف است. هرچه با گرسنگی همراه باشد پس این تو و این زنده گی اسارت و این من و این آزادی.

شما در مورد آزادی چی میدانید؟

___ زنده گی در اسارت خوب است؟

___ گرسنه گی خوب است؟

___ آزادی خوب است؟

از گفتگوی سگ و گرگ چه فهمیدید؟

___ هر دو همنظر بودند.

___ رفیق شدند.

___ هم نظر نبودند.

به لغتهای ذیل معنای مناسب دریافت کنید!

چاق	قوی،	لاغر،	فریه:
کمک کردن	جوانمردی،	آزار،	اذیت:
شور	مزه دار،	بیمزه،	لذیذ:
آینده	زمان،	بیوقت،	اثنا:
نگهبان	تربیه کردن،	نگهداری،	پاسبانی:
خواری	آرامی،	خوشی،	ذلت:

نصیحت جامی به فرزند

ترا می آید اقبال و مرا رفت	مرا هفتاد شد سال و ترا هفت
ملول از سال و ماه و هفته خویش	پیشانم ز عمر رفته خویش
شوی تا بر مراد خویش فیروز	اگر خواهی سعادت دانش آموز
به سن کودکی کسب هنر کن	هوای عیش و نوش از سر به درکن
کنی در وقت پیری کامرانی	گر آموزی هنر اندر جوانی
بدانش کوش کز وی نیست چاره	نیابد هیچ کس عمر دو باره
که علم بی عمل نیشیست بی نوش	چو کسب علم کردی در عمل کوش
که نادان مرده و داناست زنده	بود معلوم هر آزاد و بنده
قبول رنج فرما دانش آموز	اگر باشد شب تاریک اگر روز

صحیح ترین جواب را نشانی کنید؟
شعر بالا راجع به چی نوشته شده است؟

___ کار و کوشش

___ یاد گرفتن علم

___ ساعتی

عالم بی علم مانند چیست؟

___ زنبور بی عسل

___ علم

___ مرده

علم در کدام مرحله زنده گی باید آموخته شود؟

___ مرگ

___ پیری

___ جوانی

از کلمه های داده شده معنای درست آنها را انتخاب کرده نشانی کنید !

اقبال :	بدبختی،	بخت
ملول :	خوش،	غمگین
فیروز:	کامیابی،	کامیاب
کامرانی:	موفقیت،	عیش و نوش

مکتب ما

معلم و بچه ها در اطراف مکتب گردش میکردند. چشم آنها به درخت های مکتب افتید. شاگردها نام بعضی ازین درختها را نمیفهمیدند. رستم که در ده زندگی میکرد و ازین گونه درختها در باغ شان زیاد بود نام این درختها را به همصنفان خود چنین معرفی کرد :

درختهای، انار، شفتالو، زردآلود و انجیر

اندکی دورتر ازین درختان، درختان بیمیوه نیز غرس شده بودند و بچه ها میخواستند نام درختهای بیمیوه را نیز بدانند؛ ولی رستم هم نام این درختها را نمیدانست.

معلم خودش اسم درختهای بیمیوه را، که در آن جا بود نام گرفت :

بید، سرو، چنار و پشه خانه

در پایان معلم رو به شاگردان کرد و گفت : شاگردان عزیز! شما میتوانید در اوقات فراغت در پهلوی کتابهای مکتب بعضی از مجلات خوب دیگر را نیز مطالعه کنید. هرگاه سوالی داشتید من سعی میکنم که در حل سوالها با شما همکاری کنم.

به نظر شما مکتب چی اهمیتی دارد؟

___ برای ما سبق میآموزاند؟

___ بالای ما کار شاقه میکند؟

___ در مورد نباتات حرف میزند؟

معلم در باره چي صحبت کرد؟
___ در باره درختها و مطالعه شاگردان چيزی گفت؟
___ در ارتباط به زمین و آسمان اشاره کرد؟

معنای دقیق کلمه های داده شده را پیدا کرده و به دور آنها خط بکشید!

اندازه	رقم،	میوه،	گونه:
پوره	کم،	زیاد،	اندکی:
نشانندن	بیخ،	از بین بردن،	غرس:
وظیفه	مصروفیت،	بیکاری،	فراغت:
خواستن	قبول نکردن،	صرفه جویی،	دریغ:
فکر	کوشش،	تلاش،	سعی:

چرچرك و مورچه

مورچه یی در باغی به جمع کردن خوراك مشغول بود. او پس از مدتی لانه اش را از خوراك پر کرد و از درك زمستان خود را خاطر جمع گردانید. در همین باغ يك چرچرك پرگوی نیز بود که روزگار خود را خوش میگذرانید. به آینده فکر نمیکرد، هرچی به دست می آورد همان وقت میخورد و غم فردا را نداشت.

بهار گذشت، خزان آمد و خنك شد و راه جمع کردن خوراك بند گردید. مورچه که در بهار و تابستان زحمت کشیده بود و آذوقه خود را جمع کرده بود به لانه خود آمد تا استراحت کند.

زمستان رسید و برف بارید. چرچرك نادان خوراك نداشت و پیش مورچه رفت. از نداشتن خوراك شکایت کرد. مورچه گفت: من تمام بهار و تابستان کار کردم و تو فکر آینده را نمیکردی، میخواندی و خوشگذرانی میکردی.

چرچرك از شنیدن سخنان مورچه پشیمانی کرد. پس ما باید همیشه کار بکنیم و فکر آینده را داشته باشیم، تا خوار و محتاج دیگران نشویم.

معنی لغتها را از کلمه های مقابل آنها پیدا کنید!

مشغول:	بیکار،	سرگرم،	دقت
آذوقه:	آرد،	خوراكه،	نوشیدنی
شکایت:	رنجیدن،	ناراضی بودن،	راضی بودن
احتیاج:	کمبود،	ضرورت،	دارایی

جمله های زیر را رابخوانید. اگر غلط بودند با حرف (غ) واگر صحیح بودند با حرف (ص) علامه گذاری کنید!

مثال:

- (غ) مورچه در تمام بهار و تابستان نغمه سرایی میکرد
_____ چرچرک از کار خود نتیجه بد گرفت
_____ مورچه همیشه فکر فردا را داشت
_____ ما باید همیشه در فکر فردا نباشیم
_____ ما باید کار بکنیم تا احتیاج دیگران نشویم

- شما نظر تان را در این جا مشخص کنید و با علامه نشانی کنید
_____ همیشه باید کار و فعالیت کنیم.
_____ همیشه باید احتیاج به دیگران باشیم.
_____ کار امروز را به فردا نگذاریم.
_____ باید تقسیم اوقات منظم نداشته باشیم.

عروسیها

هر جامعه از خود رسم و رواجهایی دارد. مردم افغانستان هم رسم و رواجهای پسندیده‌ی دارند. از جمله رسم و رواجهای مردم افغانستان، یکی هم مراسم عروسیست. مراسم عروسی از يك منطقه تا منطقه دیگر فرق میکند. اما آن رسم و رواجهایی که در میان همه مردم مشترك اند قرار ذیل است :

خواستگاری:

خواستگاری از جانب خانواده پسر صورت میگیرد. در خواستگاری هم زنها و هم مردها میروند. اگر خانواده دختر قبول کرد، بعد مراسم دیگر آغاز میشود. شیرینی خوری یکی از مراسم دیگر عروسیست. خانواده^۴ دختر شیرینی میدهد. خانواده^۵ دختر در این مجلس در حضور همه^۶ مردم اظهار میکند که فلان دختر خود را به پسر فلان کس داده است. یعنی این دختر و پسر رسماً با هم نامزد میشوند. مراسم نکاح :

مراسم نکاح با جشن کلان تری برگزار میشود. در این وقت مطابق شریعت اسلامی نکاح پسر و دختر بسته میشود. مردم به بازیهای محلی می پردازند. یکی دیگر از رسم و رواجهای مردم در عروسیها «قلین» است که از طرف خانواده^۷ داماد به خانواده^۸ عروس داده میشود. این قلینها گاهی بسیار کمر شکن است. اما مردم های فهمیده رسم قلین دادن و قلین گرفتن را از میان برده اند. آنها مطابق شریعت اسلامی مهر را انتخاب می کنند و بس.

معناهای درست کلمه های زیر را پیدا کنید!

بیان	ناپدید،	توقع،	اظهار:
عروسی	مجلس،	خویشاوندی،	مراسم:
سازگاری	همرنگی،	برابر،	مطابق:
زمین	طویانه،	وسایل،	قلین:

شما در باره کدام يك از رسم و رواج ها خوتر میدانید؟

_____ بزکشی و پهلوانی

_____ نیزه زنی

_____ عروسی

مراحل مقدماتی عروسی چیست؟

_____ رفتن پسر به خانه دختر

_____ خواستگاری

_____ شربنی خوری

پند

در همه احوال نکو بار باش	خوشدل و خوشخوی و وفادار باش
قدر نکو کاری نیکان بدان	تا نه شمارند ترا از بدان
از شر اخلاص و زروی صفا	هر چه بکاری شودت رهنما
شکر گذاری کن و قیمت شناس	تا نه شناسند ترا ناسپاس
پیش خداوند خداوند گار	بنده شاکر نه شود شرمسار

معناهای صحیح کلمه های زیر را دریابید :

احوال :	حالتها،	قیافه،	جز
نیکان :	نیکوکاران،	بدکاران،	تماشاچیان
اخلاص :	باور نداشتن،	عقیده مند بودن،	خلاصه کردن
صفا :	پاك،	کدر،	بیرنگ
رهنما :	پیشروی دیدن،	راه دور،	نشاندهنده راه
شاکر :	بد بین،	شکرگزار،	زارع شکر

در مورد پند و اندرز چی میدانید؟

- _____ دیگران را راه درست نشان بدهیم.
- _____ نیکوکاری برای انسان مشکلات به بار میآورد.
- _____ در مقابل اعمال نیک باید شکرگزار بود.
- _____ بنده شاکر همیشه شرمسار است.

متن بالا در باره چیست؟

_____ پند _____ علم _____ هنر

انسان در همه حالت چگونه باشد؟

_____ جنگجو _____ نیکو کار _____ پاک

انسان باید قدر نیکو کاری _____ را بداند.

_____ اطفال _____ برادر _____ نیکان

انسان هرچه بکارد آن را _____.

_____ خوش کند _____ بد رود _____ به فکرش نباشد.

ورزش

حالت طبیعی و خاصیت اعضای انسان چنان است که اگر به کار نیافتد سست و کاهل میشود و اگر بکار افتد نیرومند میگردد، رشد میکند و کمال مییابد. بنابراین آن باید با تمرینهای ورزشی جسم خود را نیرو دهیم تا در برابر سختی های زنده گی پایداری کند. ورزش تن را سالم و نیرومند میکند و به جان طراوت و شادابی میبخشد.

هنگام ورزش خون در بدن سریعتر دوران میکند و به ماهیچه ها بیشتر روی می آورد. بدن بیشتر عرق میکند، مواد زهری از بدن بیرون میریزد و تنفس تند تر میشود و آکسیجن بیشتر به بدن میرسد، شادابی و زنده دلی را به میان می آورد. هرگاه بعد از کارهای فکری ورزش کنیم خسته گی از ما دور گردیده و ذهن برای کوشش و فعالیت دوباره آماده میگردد.

در وطن ما چون اکثر کارها با نیروی دست و تن انجام میگردد. بناً اکثر مردم ما هنگام کارکردن خود به خود و به طور طبیعی ورزش میکنند. بیشتر پیشه ها مانند آهنگری، نجاری دهقانی با کوشش و فعالیت بدنی همراه میباشند این خود ورزش است و بعضی مردم ما فاصله های زیاد را پیاده طی میکنند، یا ذریعه اسب از جایی به جایی میروند. پیاده روی و اسب سواری خود ورزش است. پدران و نیاکان ما علاوه از آن که کارهای روزمره شان ورزش بود، به این فن سخت دل بسته گی داشتند مثلاً اسب سواری، تیراندازی، نشان زنی، پهلوانی، و بزکشی در بین شان معمول بود. این میراث ورزشی آنها برای ما نیز باقیمانده است. برای این که با سایر مردم دنیا برابری کرده بتوانیم باید در حصه تقویه این میراث ورزشی توجه زیاد کنیم تا وجود ما تقویه و وطن ما سربلند گردد.

معناهای درست کلمه های زیر را پیدا کرده به دور آنها خط بکشید!

کاهل :	قوی،	تنبل،	با هوش
رشد :	قدم گذاشتن،	انکشاف،	قوت
نیرو:	قوت،	ناتوانی،	بیچاره گی
طراوت:	سرسبزی،	تازه گی،	مجبوریت
فن:	کار،	پیشه،	لیاقت
تقویه :	قوت بخشیدن،	عجز،	توانمندی

فواید ورزش چیست؟

___ به خسته گی وجود افزایش میدهد؟

___ تنفس را ضعیف میکند؟

___ ذهن را برای کوشش و فعالیت آماده میسازد؟

از ورزش های روزمره پدران و نیاکان خود کدام ورزش ها را میتوان نام برد؟

___ ماهیگیری؟

___ آب بازی؟

___ اسب سواری، تیراندازی، نشان زنی؟

نوع دوستی

ادبیات پر بار زبان دری مملو از احساسات انسان دوستی و نوع پروریست. همه برگهای ادبیات کهن ما افکار انسان دوستی را پرورش میدهد و به ما بشارت میدهند، که بزرگان و سخنوران ما از گذشته ها با انسان و انسانیت عشق میورزیدند و بدون در نظر داشت رنگ، نسل، قوم، نژاد همه انسانها را با هم برادر و برار میخواندند. ابیات زیرین باز تاب دهنده همین نظریه است.

بنی آدم اعضای یکدیگرند	که در آفرینش ز یک جوهر اند
چو عضو بدرد آورد روزگار	دیگر عضو ها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بیغمی	نشاید که نامت نهد آدمی

معنای صحیح کلمه های زیر را دریافت کرده به دور آنها خط بکشید!

نوع دوستی:	زمانه سازی،	دوری،	انسان دوستی
مملو:	چای،	پر،	تهی
افکار:	بیفکر،	باهوش،	جمع فکر
بشارت:	قاصد،	مژده،	رهنمایی
سخنوران:	فلاسفه،	مخترع،	شاعران
نژاد:	نسل،	قوم،	جرگه

در بارهٔ انسان دوستی چی میدانید؟

___ سخنوران و گذشته گان در بارهٔ انسان و انسانیت عشق داشتند.

___ علاقمندی وجود ندارد.

___ نباید حقوق انسان ها را بدانیم

شعر ذیل در بارهٔ چیست؟

___ در بارهٔ جامعه است؟

___ در بارهٔ بشر است؟

___ دربارهٔ انسان دوستیست؟

انتخاب ما

از نام اوست زینت و زیب کتاب ما	نام خدا است هر نفسی انتخاب ما
با حضرت کریم چو باشد حساب ما	از جرم خویش خوف عقوبت چرا کشیم
يك لحظه اعتبار ندارد حباب ما	اندیشه ذخیره به خاطر چرا دهیم
بیقدر و قیمت است گناه و ثواب ما	نفع و ضرر به حضرت خالق نمیرسد
آیا که روز حشر چی باشد جواب ما	مصروف خورد و خواب نمودیم عمر خویش
پر شد جهان ز سوخته بوی کباب ما	دودی برآمد از دل نا شادم عاقبت

معناهای صحیح کلمه های داده شده را انتخاب کرده و در خانه خالیها بنویسید!

زیبایی	شکنجه،	بد روی،	-----	زینت:
بدبینی	خوشی،	ترس،	-----	خوف:
دشمنی	عذاب،	دوستی،	-----	عقوبت:
کف روی آب	بخار،	آب،	-----	حباب:

این شعر در باره چیست؟

___ در باره زیبایی های جهان؟

___ در باره کاینات

___ قدرت های خداوند (ع).

چرا در روز آخرت بعضی بنده گان خداوند جزا میبینند؟

___ خداوند (ج) را یاد میکنند؟

___ با همه انسانها نیکی میکنند؟

___ عمر خود را در خورد و خواب میگذرانند؟

همکاری

جوانی را که بیکاری و ناداری خسته ساخته بود در یکی از روزها آرزوی نشستن سایه درختی را کرد. و در زیر درختی که دورتر از او قرار داشت، خود را رساند و همانجا آرام گرفت. درخت که وضعیت پسرک را خیلی پریشان دید، پرسید : پسر جان! چرا این قدر آشفته به نظر میرسی؟ پسرک گفت : بیکاری و غم روزگار مرا سخت رنج میدهد هیچ نمیدانم چه چاره یی کنم. درخت گفت : بیا همه شاخهای مرا ببر و به بازار بفروش، و از پولش برای ادامه زنده گیت استفاده کن. جوان خوش شد و شروع به بریدن شاخچه ها کرد. مدتی زیادی توانست از پول شاخها امرار حیات کند.

پس از مدتی جوان پریشان، در سایه همین درخت آرام گرفته بازهم مورد بازپرسی درخت قرار گرفت. درخت گفت : آیا مشکل تو رفع گردید؟ جوان جواب داد : نخیر! میخواهم برای خود خانه بسازم، به چوب ضرورت دارم. درخت برایش گفت : بازهم میتوانی جهت ساختن خانه از چوبهای من استفاده کنی. جوان با خوشی فراوان دست به کار شده، خانه خود را آباد کرد. زمانی فرا رسید که جوان و درخت هر دو پیر شده بودند. این بار نیز او جهت کمک آمده بود. درخت برایش گفت : حالا من خیلی کهن سال شده ام تنها میتوانی در تنه ام تکیه بزنی و احساس آرامش کنی.

معناهای لغتهای داده شده را انتخاب کرده به دور آنها خط بکشید!

امرار:	ادامه،	نقض،	نافذ
آرامش:	پريشان،	آسوده،	خسته
رفع:	توجه،	آرام،	حل
پريشان:	بيفكر،	غمگين،	مريض
بازپرسی:	مورد سوال قراردادن،	جواب،	قناعت

هدف اصلی این قصه چیست؟

___ همکاری و معاونت با یکدیگر

___ قطع چوب درختان.

___ نشستن در سایه درختان.

از پیری و فرسوده گی درخت چه آموختید؟

___ بی علاقه گی درخت.

___ علاقه و همکاری درخت.

___ عدم توجه درخت

راه ابریشم

چند هفته پیش با پدرم به يك کتابفروشی رفتیم. بعد از جستجوی زیاد پدرم چند جلد از کتابهای اطفال برای من و دو جلد کتاب هم برای خودش خرید. یکی از کتابهای که پدرم خریده بود «راه ابریشم» نام داشت. از دیدن این نام بسیار حیران شدم. راه ابریشم! بسیار کنجکاو شدم و از پدرم سوال کردم: «راستی راه ابریشم یعنی چی؟»

پدرم گفت: «من یکبار کتاب را بخوانم. بعد از آن برایت جواب دقیق میدهم.» قبول کردم و چیزی نگفتم: از کتابفروشی بیرون آمدیم و به خانه رفتیم، اما در این فکر بودم که راه ابریشم چی قسم راه است؟ آیا از ابریشم ساخته شده است؟ اصلاً خود ابریشم چیست؟ يك هفته گذشت و من منتظر یافتن جواب سوالهایم بودم. پنجشنبه وقتی از مکتب به خانه رسیدم، پدرم مرا صدا کرده و گفت: «شریف جان من آن کتاب را خواندم، حال سوالت را بگو تا جواب بدهم.» بسیار خوش شدم و گفتم: «اول میخواهم بفهمم که ابریشم چیست؟» پدرم گفت: «ابریشم ماده ییست که از کرم مخصوص به نام پيله به شکل رشته های بسیار باریک ترشح میشود. بعداً کرم پيله به وسیله این تارهای ترشح شده به دور خود يك لانه بیضوی شکل میسازد. که بنام غوزه یاد میگردد. غوزه ها را جوش میدهند و آنرا بشکل تارهای نازک در می آورند. از تار ابریشم درقالین بافی و تکه های ابریشمی استفاده میکنند.» راه ابریشم راهی رامیگویند که تجارت ابریشم از همین راه رواج پیدا کرد، چون ابریشم فقط در کشور چین پیدا میشود این راه از چین شروع شده از افغانستان باستانی گذشته و الی اروپا ادامه مییافت. این راه باید بگویم که درین راه تنها ابریشم تجارت نمیشد، بلکه اجناس و اموال دیگر نیز جهت تجارت از يك کشور به کشور دیگر برده میشود.

معناهای کلمه های زیر را انتخاب کرده به دور آنها خط بکشید!

ترشح :	تقسیم،	خارج شدن چیزی،	در وسط
بیضه وی:	چارکنج،	دراز،	تخم مانند
ظریف :	لك،	تند،	باريك و نازك
باستانی:	عصری،	امروزی،	قدیمی

این قصه در باره چیست؟

_____ سرکهای افغانستان

_____ تعمیرها

_____ راه تاریخی ابریشم

این راه را چرا به نام راه ابریشم یاد میکنند؟

_____ خط آهن ازین راه میگذشت؟

_____ اسب سواران ازین راه میگذشتند؟

_____ تجارت ابریشم ازین راه رواج پیدا کرد؟

صنف ششم

دری

ساختمان گرامری :

جمله های مفرد زیر را به جمع تبدیل کنید!

مثال: من درس میخوانم. ما درس میخوانیم.

صنف ما پاك است.

در باغ هر نوع میوه یافت میشود.

من کمپیوتر میاموزم.

دختر از حقوق خود دفاع میکند.

مفرد کلمه های جمع را بنویسید!

<u>مفرد</u>	<u>جمع</u>
<u>مکتب</u>	مکاتب
_____	خانه ها
_____	دختران
_____	اشخاص
_____	کتابها
_____	گیها
_____	وظایف

از جدول زیر کلمه های صفت را بیرون نویس کنید و در میان قوسها بنویسید!

سیاه	شفاف،	طلایی،	آب،	سفید،	محمود،
لایق	بلند،	شیرین،	میوه،	منحنی،	ارغوانی،
نالایق	خرم،	چنار،	خواندیم،	مرغان،	مهربان،

مثال:

(سیاه) () () ()
() () () ()

جمله های زیر دارای صفتهای عالی اند آنها را به جمله های وصفی ساده تبدیل کنید:

مثال: مادران مهربانترین موجودات روی زمین هستند.

مادران موجودات مهربان روی زمین هستند.

جمیله لایقترین شاگرد است.

سرو بلندترین درخت است.

آفتاب نورانیترین جسم است.

جمله های (وصفی ساده) را به جمله های (وصفی تفضیلی) تبدیل کنید!

مثال: چشمه ها آبهای شفاف دارند.

چشمه ها آبهای شفافتر دارند.

آفتاب نورانی از پشت کوه بلند شد.

معلم از شاگرد لایق توصیف کرد.

بلبل نسبت به پرنده گان دیگر خوشتر میخواند.

ما به میله ارغوان به جای دور رفتیم.

فعلهای (مفرد) ذیل را به (جمع) تبدیل کنید!

مثال: مفرد

گفتم:

جمع

نوشت:

افتاد:

خوردم:

پرید:

رفت:

پرسید:

جمله های (ماضی) زیر را به جمله های (حال) تبدیل کنید!

مثال: سال گذشته در صنف پنجم درس خواندم.
امسال در صنف ششم درس میخوانم.

من دیروز تا شام کار کردم.

ما برای تماشای پروژهٔ مرغداری رفتیم.

خواهرم برای درس خواندن پهلویم نشسته بود.

جمله های (حال) را به (مستقبل) یا آینده تبدیل کنید!

مثال: او مصروف مطالعه مجله است.

او مصروف مطالعه مجله خواهد شد.

حمیده هر شب دندانهای خود را با برس و کریم میشوید.

زرغونه شامل کورس کمپیوتر شده است.

کریمه و مسعوده در هنگام گذشتن از سرك احتیاط میکنند.

در زیر فعلهای گذشته (ماضی) داده شده است، (مصدر) های آنها را بنویسید:

مثال: خورد: خوردن

_____ دید:

_____ افتاد:

_____ ریخت:

_____ گرفت:

_____ انداخت:

در زیر (مصدر) ها داده شده است شما فعلهای گذشته (ماضی) آنها را بنویسید!

مثال: گفتن: گفت

_____ یافتن:

_____ شنیدن:

_____ نشستن:

_____ یافتن:

_____ شستن:

با استفاده از (قید) های مناسب داخل چوکات خالی های جمله ها را پر کنید!

تیز، شبانه، متین، سنجیده، دلیرانه، دوساعت

مثال: امروز باران تیز میبارد.

حمیده _____ درس میخواند.

ما در ظرف تقریباً _____ به ولایت کندز رسیدیم.

نسرین با عزم _____ به سوی کار رفت.

_____ و _____ سخن باید گفت.

(قید) های داخل چوکات رادر جمله های مناسب استعمال کنید!

بیشتر، دیروز، امروز، وقتی، جلال آباد، این طرف، آن طرف، هرسو

مثال: من هر چی بیشتر فکر میکنم بیشتر خوش میشوم.

شهر _____ بسیار مقبول است.

_____ به دیدن دوستم رفتم.

_____ هوا بارانیست.

دخترک _____ میدوید.

_____ او را دیدم خوش شدم.

حمیده _____ به مطالعه علاقه داشت.

در بهار _____ زیبا میشود.

با استفاده از (پیشینه ها، پسینه ها و عطف و ربط) های داخل چوکات خانه های خالی جمله های زیر را پر کنید:

به ، ده ، و ، را ، یا ، این ، آن ، که ، با ، از ، تا

مثال: پدرم به _____ وظیفه خود بسیار علاقه دارد.

_____ مکتب ما نهالهای سیب شانده اند.

دندانهایتان _____ کریم _____ برس _____ مسواک بشویید.

نجیبه _____ طرف _____ و _____ میبیند.

در داخل چوکات عطف و ربطها، پشینه ها و پسینه ها داده شده است آنها را در جایهای خالی جمله ها به کار ببرید!

از، به، در، با، و

مثال:

من نصیحتهای پدر و مادر خود را به دقت میشنوم.

او با من ___ کارهای خانه کمک میکند.

___ بازار تر کاری آوردم.

شریفه ___ جمیله درس میخوانند.

کلمه ها را از چوکات پایین انتخاب کنید و در خالیگاههای جمله های زیر

بنویسید!

دیروز، سال گذشته، دیشب، یک ماه قبل، پارسال، امسال

___ من زمینهای خود را قلبه کردم.

___ ما در جشن عروسی اقلیما اشتراک کرده بودیم.

___ شما در مسابقه فوتبال شرکت کرده بودید؟

___ تو در تیلفون با کی حرف میزدی؟

___ حاصلات زمین غفار خوب بود.

___ آنها در کارهای صادراتی تجربه زیاد دارند.

کلمه ها را از چوکات انتخاب کنید و در خالیگاه های جمله های زیر بنویسید!

حالا، اکنون، همین اکنون، حالا، لحظه، فوراً، امروز

من همین اکنون مصروف مطالعه مجله آثار باستانی استم.

_____ ما در اوقات معین مطالعه میکنیم.

_____ بچه ها و دخترها در باغ مکتب نهال شانی میکنند.

همین _____ تو به شفاخانه نور غرض تداوی برو.

آیا _____ همه شما در پاکی و صفایی کوچه تان حصه میگیرید؟

شاید او همین _____ مصروف تماشای تلویزیون باشد.

کلمه ها را از چوکات پایین انتخاب کنید و در خالیگاه های جمله های زیر

بنویسید!

امروز، فردا، یکساعت بعد، دوشنبه آینده، در ماه آینده، سال آینده

_____ من ساعت چهار عصر به کتابخانه عامه خواهم رفت.

_____ ما از معدن لاجورد دیدن خواهیم کرد.

_____ تو به موزیم کابل خواهی رسید.

_____ شما برای میله توت به پغمان یا استالیف خواهید رفت.

او _____ گندم ها را درو خواهد کرد.

_____ ایشان به ترجمه کتاب ابوریحان البیرونی خواهند پرداخت.

اسمهای داده شده را در جاهای خالی جمله های زیر به کار ببرید !

فوتبال، میدانها، ورزشکاران

_____ یکی از بازیها مشهور جهانی میباشد.

برای مسابقه هر ورزش _____ ورزشی را مطابق ضرورت آن تهیه میکنند
کپ کامیابی برای سرگروپ _____ داده شد.

در جملات زیر به جای اسم ها ضمایر مناسب آن را از چوکات دریافت و در خانه
های خالی استعمال نمایید!

من، او، تو، ما، ایشان، شما

_____ و هرکس دیگر باید مادر عزیز خود را دوست داشته باشیم.

مادر موجود مهربان و دلسوزیست که هیچ کس به پای _____ نمیرسد.

پسر جان _____ باید قدر مادر را بدانی و احترامش را داشته باشی

تمام _____ باید از دل به مقام والای مادران ارج بگذاریم.

معلم توصیه کرد که _____ باید روز مادر را برایشان تبریک بگویند.

دنیا از مقام ارجمند _____ تجلیل میکند.

از چوکات زیر ضمائر متصل رادر افعال تشخیص دهید و در قوس های خالی جمله ها بنویسید!

گذاشتند، ماندم، گذاشت، رفتید، میرویم، رفته بودی

- نسرین کتابش را بعد از خواندن در بکس _____.
- بعد از مطالعه کتاب تاریخ را به الماری _____.
- ایشان کتابهای تاریخ را در الماری _____.
- شما بعد از ختم درس کجا _____.
- ما در آخر سال به دیدن موزیم _____.
- توچی وقت به دیدن موزیم _____؟

با استفاده از علامه های صفت تفصیلی و عالی داخل چوکات جمله های ذیل را تبدیل کنید.

تر - ترین

- حمیده شاگرد لایق صنف است. حمیده شاگرد _____ صنف است.
- حمیده _____ شاگرد صنف است.
- کوه های همالیا بلند است. همالیا از جمله کوه ها _____ آسیا است.
- همالیا از _____ کوه های جهان است.

در جمله های زیر فعلها را از (مفرد) به (جمع) تبدیل کنید و شکل تغییر یافته آنها را بنویسید!

او همیشه کارهای خود را به دقت انجام میدهد.
ایشان همیشه کارهای خود را به دقت انجام _____.

تو باید درسهای خود را در خانه بخوانی!
شما باید درس های خود را در خانه _____!

من خوش دارم به دیدن موزیم بروم.
ما خوش داریم به دیدن موزیم _____.

جمله ها را خوانده فعل (ماضی) آنها را به (حال) تبدیل کنید و زیر افعال ماضی خط بکشید!

کریمه دیروز در محفل عروسی شرکت کرد.
کریمه امروز در محفل عروسی شرکت _____.
فریدون هفته گذشته به مراسم شیرینی خوری دوست خود رفته بود.
فریدون امروز برای شرکت در شیرینی خوری دوست خود _____.

حمیده محفل نامزادی را قبلاً دیده است.
و امروز حمیده محفل نام گذاری را _____.

در این جمله ها فعلهای (حال) را به زمان (آینده) تبدیل کنید و از فعلهای داخل چوکات استفاده کنید!

مینویسم، میکنند، میخواند

- من برای دوست خود مکتوب مینویسم.
- من برای دوست خود مکتوب _____.
- شاگردان از سیر علمی استفاده میکنند.
- شاگردان از سیر علمی استفاده _____.
- جمیله کتاب جغرافیای جهان را میخواند.
- جمیله کتاب جغرافیای جهان را _____.

با استفاده از فعلهای داده شده «امر و نهی» در چوکات جمله ها را تکمیل کنید!

نه کنیم، بیا، مباش، نماند، بروند، بکنید

- شیما جان زودتر نزد من _____.
- باید شما طور دسته جمعی با ما در میله سمنک شرکت _____.
- به هر حال بهتر است که او بیشتر از این انتظار _____.
- ایشان باید به دفتر خود _____ و هدایت بگیرند.
- به من گفته شد که بعد از ساعت چهار عصر در دفتر _____.
- ما باید کاری _____ که سبب آزردگی دوستان ما شود.

در جمله های داده شده، زیر افعال منفی خط بکشید. شکل مثبت، هر کدام را در جاهای خالی مقابل جمله ها بنویسید!

_____ تو هیچگاه به موزیم نرفته ای.
_____ او گفت : من در محفل رقص اشتراك نکرده ام .
_____ ما نمیتوانیم از کشتی برای سیاحت استفاده کنیم.

با استفاده از (قید) های داده شده داخل چوکات جمله ها را تکمیل کنید!

آهسته آهسته، زیاد، کمی، سرعت، هیچگاه، بسیار، آرام، آرام

دهقان ساخورده _____ راه میرفت.
رعنا جان _____ به هر سو نگاه میکرد.
تکسی به _____ رانده میشد.
شریف _____ فراموشکاری ندارد.
نفیسه جان _____ به دیدن دوستان خود میرود.
ایشان از کار _____، _____ خسته شده بودند.

فعل های منفی زیر را به دقت خوانده و به فعل های مثبت تبدیل کنید و در خانه های خالی بنویسید!

او از خدای خود علم زیاد طلب نکرد.
او از خدای خود علم زیاد _____ .
شما خدمات شایانی به وطن تان انجام ندادید.
شما خدمات شایانی به وطن تان _____ .

جمله های زیر را به دقت بخوانید و از داخل چوکات فعلها، فاعلها و مفعولهای مناسب را در خانه های خالی بنویسید!

زهرا، گداخت، آشپز

آهنگر آهن را در کوره _____ .
_____ آش مزه دار پخت.
پروین _____ را دید.

در جمله های پایین به کلمه هایی که خط کشیده شده است دقت کنید که کدام جز آنها را در قوسها بنویسید.

فعل، فاعل، مفعول

به مقصد رسیدم (_____) (_____)
شما گفتید _____ (_____) (_____)
او کار را تمام کرد (_____) (_____)

جمله های زیر را بخوانید و از چوکات پایین فعل های مناسب را در خالیگاه ها بنویسید!

نباشیم، نگو، کنید، بگیری

قوانین ترافیکی را باید مراعات _____ .
هیچگاه دروغ _____ .
باید زیبا پسندی را در همه حالات در نظر _____ .
کوشش کنیم در زنده گی متکی به دیگران _____ .

در جمله های زیر در جاهای خالی از قیده‌های مناسب داخل قوسهای مقابل استفاده کرده جمله ها را تکمیل کنید!

شازیه از دیدن مادر خود _____ خوش شد. (کم، بسیار، اندکی)

شاگرد خوب مکتب را مثل _____ خود میداند.

(مکتب، کوچه، خانه)

از طرف _____ غذا کم بخورید .

(روز، صبح، شب)

طفلك _____ طرفم میدید.

(دلخراش، متعجبانه، معصومانه)

با خواندن جمله های زیر نوعیت قید های را که زیر شان خط کشیده شده مشخص سازید!

فریده کودکستان میرود .

(زمان، مکان و حالت)

احمد شاه بابا شخص جوانمردی بو.

(حالت، زمان، مکان)

شریفه پانزده دقیقه وقت آمد.

(مکان، زمان، مقدار)

جاوید صبحانه ورزش میکند.

(حالت، زمان، مکان)

در زیر جمله های زیر جای قید ها خالی گذاشته شده اند شما آنها را خوانده و قیده‌های مناسب را از داخل چوکات در خانه خالیها بنویسید!

شامگاهان، فراز و نشیب، اندکی، هرکجا

انسان باید _____ زنده گی را بپیماید.

_____ به دیدن دوستم رفتم.

او بعد از _____ فکر جوابم را گفت.

_____ که میرفتم، مهتاب هم با من میرفت.

جمله های زیر را به دقت بخوانید و تجزیه کنید. بعد نام آنهای را بنویسید که فعل (لازمی) و (متعدی) اند. به مثال توجه کنید!

جمیل جمیله را دید.

جمیل : فاعل

جمیله : مفعول

دید : فعل

چون مفعول دارد لازمی است

جمال خوابید.

جمال : _____

خوابید : _____

پیاله شکست.

پیاله : _____

شکست : _____

کلمه های وجه اخباری مناسب را از داخل چوکات انتخاب و در خانه خالی جمله ها بنویسید !

بروم، آمد، کرد، کردم، پرسیدم، میشود، میکند، نمیشوی، شاید

- در زمستان هوا سرد _____ انسان به پوشیدن بالا پوش ضرورت پیدا _____.
- دیروز با رفیقم ملاقات _____ و از احوال پدرش _____.
- شریف به منزل _____ و مطالعه _____.
- _____ برای مشاهده آثار تاریخی به موزیم _____.
- اگر درس نخوانی دانشمند _____.

کلمه های وجه احتمالی مناسب را از داخل چوکات پیدا و در خانه خالی ها بنویسید .

احتمال دارد، ممکن است، شاید، بیاید، نخواهد بود
خواهد آمد، دیده باشم، شاید فردا

- در شب تاریک سفر مکن _____ راه را گم کنی.
- در خوردن میوه احتیاط کن _____ مریض شوی.
- امروز روز جمعه است کاکایم _____.
- ممکن برای دیدن دوست خود به قندهار _____.
- این دوا خیلی کمیاب است، درین دواخانه _____.
- به نظرم آشنا میآیی شاید ترا جایی _____.

کلمه های وجه امری مناسب را از چوکات انتخاب و در خانه خالیها بنویسید !

برو، بیار، بگیرد، بشمارید، بیا، مطالعه
کن، توجه بنما، بنویس، مرن، مکن

به اتاق _____ و کتاب مرا _____ !
این قلم ها را _____ و آن را _____ !
امشب به ساعت یازده از سینما به خانهء ما _____ !
کتاب قادر را _____ و در نگهداری آن _____ !
برای دوستت مکتوب _____ !
به چیزهای خطرناك دست _____ و با حیات خود بازی _____ !

کلمه های وجه شرطی مناسب را از چوکات انتخاب و در خانه خالیها جمله
هانبویسید :

اگر درس بخوانی، اگر نیکی کنی، اگر رنج نکشی، اگر صبح وقت
با او، در صورتی که، اگر به رادیو بروی، تا شب نروی

_____ نیکی بینی.
_____ دانشمند میشوی.
_____ گنج نیابی.
_____ برادرم را ملاقات خواهی کرد.
_____ احتیاط کنیم مریض نمیشویم.
_____ روبرو شدی احترام مرا برایش برسان.
_____ از استیشن آن دیدن خواهی کرد.
_____ روز به جایی نرسی.

صنف ششم

دری

املا

متن زیر را به دقت بخوانید و از چوکات پایین علامتهای مناسب تنقیط یا نقطه گذاری را انتخاب کرده در آن بنویسید:

. ! ، : ؟ ؛ « » () -

مثال: به تو میگویم!

این کدام کتاب است _____

زرمینه گفت _____ این کتاب عربیست _____

این کتاب از کدام موضوعات بحث میکند _____

جواب _____ این کتاب، که توسط محمود طرزی تالیف شده است _____

از صرف _____ نحو _____ بیان و بدیع بحث میکند.

علامات ذیل را نام ببرید:

مثال:

نقطه

.

!

،

:

؟

؛

« »

()

-

در پراگراف پائین علامات مناسب را از چوکات انتخاب ودر آن جابجا کنید!

« » ؛ () ، ! . ؟

حمیده به سهیلا چنین نوشت _____

دوست عزیزم سهیلا جان _____

مدت زیاد شده است که از شما کدام احوال ندارم _____ لطفاً احوال صحتمندی خود

_____ فامیل _____ برادران و خواهران خود را برایم روان کنید _____ و هم جواب

نامه یعنی _____ مکتوب را هرچه زود تر بنویسید _____ و ما را مطمئن بسازید

که آیا نامه ها و مکتوبهایم برایت میرسد یا نه _____

متن زیر را بخوانید و علامات های نقطه گذاری را از چوکات در جاهای مناسب

بنویسید!

، ؟ - ! .

احمد از پدرش پرسید _____ رمز موفقیت در چیست _____ پدرش روی پسر خود را

بوسیده گفت _____ آفرین پسرم سوال خوبی کردی _____ حالا من برایت میگویم

_____ که رمز موفقیت در کار و کوشش است _____ هرکسی که با صبر و حوصله

کار نماید و سعی و تلاش داشته باشد آهسته _____ آهسته به موفقیت میرسد _____

احمد از گفتار پدر خود بسیار خوش شد و با پدرش وعده کرد که همیشه کار کند

تا موفق و کامگار باشد _____

جمله های ذیل را خوانده و کلمه های مناسب را از داخل قوسها انتخاب و در خانه خالی ها بنویسید!

گاه به زمین گاه به _____ بین. { صریا، ثریا، سریا }
سخن به _____ باید گفت. { سراجت، ثراجت، صراجت }
_____ گردید که فرید لایق است. { سابت، صابت، ثابت }
زندگی در فضای _____ خوش آیند است. { صلح، سلح، ثلح }
بر انسان سیرت و _____ هر دو لازم است. { صورت، ثورت، سورت }
کل _____ زیبا و قشنگ است. { سنوب، صنوبر، ثنوبر }
ستاره _____ بسیار روشن معلوم میشود. { ذهره، ظهره، زهره }
_____ انسان، علم و دانش است. { ظینت، ذنیت، زنیت }

املاي درست کلمه های داخل قوسها را پیدا کرده در جاهای خالی جمله های داده شده بنویسید!

وقتی آفتاب _____ شد ضرورت به چراغ نبود. { زاهر، ضار، ظاهر، ذاهر }
ما در _____ دو ساعت به قندهار رسیدیم. { زرف، ذرف، ظرف، صرف }
ظاهره و برادرش _____ درس میخوانند. { ظریف، زریف، ذریف، ضریف }
انگور لعل در ولایت _____ پیدا میشود. { حرارت، هرات، ارات، عرات }
ما _____ صحبت معلم خود خاموش میباشیم. { انگام، هنگام، حنگام، همگام }
پسر دهقان ما _____ نام دارد. { هارون، آرون، هارون، آرون }
در تابستان _____ آفتاب فوق العاده زیاد میشود.
{ ارارت، هرات، حرارت، آرات }

هر انسان بخاطر _____ و آزادی خود تلاش میکند.

{ هریت، اوریت، حریت، هوریت }

در شب _____ زرغونه درخت های حویلی را چراغان کردیم.

{ انای، حنای، هنای }

املای درست کلمه های داخل قوسها را پیدا کرده درجا های خالی جمله های داده شده بنویسید!

رابعه دختر با _____ است. { طریبه، تریبه }

من _____ گرفتم، که به کورس انگلیسی شامل شوم.

{ تسمیم، تصمیم }

در راه روان بودم _____ دوستم را دیدم .

{ تصادف، تصادف }

_____ زیاد دختران به میله رفتند. { تحداد، تهداد، تعداد }

موتر بلدیه خاك را _____ کرد. { طخلیه، تخلیه، تاخلیه }

_____ سال گذشته بسیار مقبول چاپ شده بود.

{ تقویم، طقویم، تاقویم }

ورزش و غذای خوب بدن را _____ میکند.

{ تقویه، طقویه، توقیه }

_____ داخل شهر ما منظم است. { ترانسپورت، طرانسپورت، ترانسپروت }

جمله های زیر را بخوانید و از کلمه های داده شده بین قوسها کلمه درست را انتخاب و در خانه های خالی بنویسید!

- _____ دریافت راه در نقشه آسان است. { تریق، طرق، تروک، طریق }
- خانهء ما به _____ شمالشرق شهر است. { طرف، ترف، تارف }
- باد بسیار شدید را _____ میگویند. { توفان، طوفان، طوفون }
- _____ شخص بسیار مهربان و دلسوز میباشد. { تیب، طیب، تایب }
- قبل از ادای نماز باید _____ کرد. { طهارت، تهارت، طحارت }
- _____ رسیدن به کامیابی را میدانم. { ترز، طرض، طرز }
- سوال ریاضی _____ شده را حل کردم. { طرح، طرح، طرحه }
- خداوند (ج) _____ را زیبا هست کرده است. { تبعیت، طبیعت، تابعیت }

املائی درست کلمه های قوسها را پیدا کرده در جا های خالی جمله های داده شده بنویسید!

- با _____ آفتاب دست از کار گرفت. { ذوال، زوال، ضوال }
- پدرم برای مادرم _____ خرید. { صیورات، ذیورات، زیورات }
- شاگرد خوب هیچگاه وقت خود را _____ نمیکند.
- معلم ما زن با _____ است. { زایع، ذایع، ضایع، ظایع }
- لیمو _____ ترش دارد. { ظوق، ضوق، ذوقی، زوق }
- آتش آهن را _____ میکند. { ذایقه، ضایقه، ذایقه، ظایفه }
- به حیوانات باید _____ نرسانیم. { ذوب، ظوب، زوب، ضوب }
- کاکای مشعل _____ پیشه است. { ظرر، زرر، ذرر، ضرر }
- { ظراعت، ذرائت، زراعت }

_____ های غذا خوری باید پاک باشند. {ذرف، ظرف، ظرف}

ابن سینا شخص با _____ بود. {حلم، الم، علم}

املاي درست کلمه های داخل قوسها را پیدا کرده در جاهای خالی جمله های داده شده بنویسید!

پدر حارث از پروان يك _____ توت آورده بود.

{ صبد، سبد، ثبد، ثبت }

مادر یونس شب نوروز _____ میپزید. {ثمنك، سمنك، صنمك، صنمك}

این موضوع _____ شده که سفینه به مهتاب رسیده است.

{ ثبوت، صبوت، سبود، سبوت }

_____ پیراهن برادرش را خامکدوزی میکند.

{ صالحه، سالحه، ثالیه، صالیه }

_____ قالین بافی در وطن ما نام دارد. {ثنعت، صنعت، سنعت}

_____ يك شاگرد لایق صنف خود است. {صمین، سمین، ثمین}

_____ خانه ما بسیار رنگین است. {سقف، صقف، ثقف}

از _____ لاجورد ظرف زینتی و نگینه میسازند.

{ سنگ، صنگ، ثنگ }

صنف ششم

دری

انشاء

جایهای خالی عریضه زیر را توسط کلمه های داخل چوکات تکمیل کنید!

مدیر، با احترام، ششم، مکتب ابتداییه،
سپین کلی، عزیزه، حمید، لیسه حبیبه

جناب محترم _____ صاحب لیسهء _____ .
محترما! این جانب _____ بنت _____ فارغ صنف _____ مکتب ابتداییه
_____ میخوام در لیسهء _____ به صنف _____ شامل شوم.
امیدوارم امر شمول بنده را به شعبه مربوطه عنایت فرمایید.

_____ امضا

_____ تاریخ

يك مضمون راجع به بهار بنويسيد كه در برگيرنده موضوعات زير باشد.

هوا :

- هوای بهار چگونه است؟
- در بهار چه میبارد؟
- مردم در بهار چه نوع لباس میپوشند؟

مصروفیت :

- مردم در بهار به چه کارهایی مصروف میشوند؟
- کدام کارها در زمستان اجرا نمیشوند، در فصل بهار اجرا میشوند؟
- اطفال در بهار به کدام بازیها مشغول میباشند؟

علاقه :

- از چه چیزهای بهار خوش تان میاید؟
- کدام چیزهای بهار را خوش ندارید؟

مضمونی راجع به زمستان بنویسید و در آن سه موضوع زیر را جا دهید!

هوا :

- هوای زمستان چگونه است؟
- در زمستان چه میبارد؟
- مردم در زمستان چه میپوشند؟
- خانه های خویش را چگونه گرم میکنند؟

مصروفیت مردم :

- مردم در زمستان به چه کار های مصروف میباشند؟
- کدام کار ها را در دیگر فصلها اجرا میکنند، و درین فصل اجرا نمیکنند؟
- اطفال در زمستان به کدام بازی ها مصروف میباشند؟

علاقه :

- از چه چیزهای زمستان خوش تان میآید؟
- چه چیزهای زمستان را خوش ندارید؟

مضمونی راجع به زنده گی قریه بنویسید و در آن به سه مساله ذیل جواب بدهید!

در قسمت اول تشریح کنید که :

- طرز زنده گی مردم چگونه است؟
- مردم چی کارها میکنند؟
- ضروریات خود را چگونه به دست میاورند؟
- کدام نوع درختان و نباتات را کشت میکنند؟

در قسمت دوم تشریح کنید که :

- مردم غذای خود را چگونه تهیه میکنند؟
- خانه های شان به چی شکل آباد میشود؟
- طرز تعلیم و مکتب شان چگونه است؟
- مشکلات صحتی خود را چگونه حل میکنند؟
- فایده زنده گی در اطراف چیست؟
- آیا زنده گی کردن در اطراف را خوش دارید؟ چرا؟

مضمونی راجع به عروسی بنویسید و در آن راجع به سه موضوع زیرین معلومات

دهید !

مراسم قبل از عروسی:

- خواستگاری از طرف کی صورت میگیرد؟
- بعد از موافقت خانواده ها مراسم اجرا میشوند؟
- قبل از عروسی خانوادهء داماد برای عروس چی چیزی میاورند؟

جریان عروسی:

- در عروسی چی چیزها به کار است؟

- کی ها به عروسی میایند؟

- غذای عروسی چگونه میباشد؟

برای عروسی خانوادهٔ عروس چی چیزهایی ترتیب میکنند؟

برای عروسی خانوادهٔ داماد چی چیزهایی ترتیب میکنند؟

لباس:

- رنگ لباس عروس چگونه است؟

- رنگ کالای داماد چگونه است؟

- موتر عروس و داماد را چی میکنند؟

- در اطراف عروس را بوسیله چی میبرند؟

کلمه های زیر را در جاهای خالی جمله های پایین بنویسید!

معادن، قدیم، کرده اند، هزاران، کوه های
مردم، کوه بابا، دریا های پر آب، نقره

افغانستان تاریخ بسیار _____ دارد _____ سال پیش در این سرزمین _____
به زندگی اجتماعی آغاز _____ مردم به دهقانی و تجارت پرداخته اند.
افغانستان _____ بلند و پر برف دارد. کوه هندوکش، کوه البرز _____ و غیره
از همین جمله میباشند _____ ازین کوه ها سرچشمه میگیرند. افغانستان دارای
_____ سرشار نفت و گاز، مس، آهن، طلا، _____ و غیره میباشد.

مضمونی راجع به سمنک بنویسید و در آن به سوالهای زیر در دو بخش جواب
بگویید!

طریق پختن سمنک :

- برای انداختن سمنک از چی نوع گندم استفاده میکنند؟
- گندم را چند روز آب میدهند؟
- سمنک توسط کی کوبیده میشود؟
- سمنک را کیها پخته میکنند؟
- سمنک در چی وقت پخته میشود؟

رسم و رواج:

- در وقت پختن سمنك چي ميخوانند؟
- سمنك را در کدام ظرفها ميكشند؟
- سمنك را به كجا ها ميفرستند؟
- ظرفهای سمنك را چگونه ميشويند؟
- در ظرفی كه سمنك روان ميكند چي بايد بگذارند؟

گندم گوید

شد جوانی نوبت پیری رسید
گاه پوشیده نپوشیدم پلاس
تا شدم القصه در باد خزان
گاه در غربال سرگردان شدم
تا برآمد گردم از جان خراب
تا نهادم پای بیرون از فتیر
نان شدم شایسته هرخوان شدم

باد تندی بر سر سبزم وزید
سر جدا کرد از تنم دهقان به داس
پایمال گاو گشتم ناگهان
گه مقید در بن انبان شدم
بر سرم گردید سنگ آسیاب
مشتها خوردم به هنگام خمیر
بعد از آن در آتش سوزان شدم

شعر بالا را به نثر تبدیل کنید و در آن کلمه های داده شده درچوکات را به کار
ببرید !

وزید، پیزی، خمیر، غربال، خزان، خوان، آتش، آسیاب، سنگ

بهار و دهقان

به هنگام بهاران که گل خندد به گلزار
جفا کش بابه دهقان، به دستش یوغ و اسپار
به پایش نالی چوب، کمر بسته به دستار
رود سوی زمینش، زند بیل و کند کار
کند قلبه و ماله، دهد کشت خود انبار
بکار د گندم و جو، جواری نیز بیار
هم از شالی و پنبه، تخم ریزد به خروار
کند خدمت مردم، نباشد هیچ بیکار
تو هم خود را تکان ده الا ای طفل هوشیار
بیا بیرون به صحرا بین کشت و بین کار
که هنگام بهاران کند خورد و کلان کار
روان شو سوی مکتب به ذوق و شوق بسیار

از شعر فوق چی دانستید آن را به نثر بنویسید؟

این شعر را به دقت بخوانید و به سوالات زیر جواب بدهید!

عقاب مغرور

روزی ز سر سنگ عقابی به هوا خاست
بهر طلب طعمه پرو بال بیاراست
از راستی بال منی کرد و همیگفت
کامروز همه ملك جهان زیر پرماست
گر برسر خاشاك یکی پشه بجنبد
جنبیدن آن پشه عیان در نظر ماست
چون من کی تواند که پرد در همه عالم
از کرگس و از قفس و سیمرخ که عنقااست
ناگه ز کمینگاه یکی سخت کمانی
تیری ز قضا و قدر انداخت پرو راست
بر بال عقاب آمد آن تیر جگر سوز
از عالم علویش به سفلیش فرو کاست

عقاب برای چی به هوا برخاست؟

عقاب در حین بلند پروازی چی گفت؟

عقاب به چی چیزی مغرور بود؟

چی چیز باعث سرنگونی عقاب بود؟

آیا مغرور بودن کار خوب است؟

پس ما باید چی کنیم تا غرور نه کنیم؟

شعر زیر را با دقت بخوانید و به سوالهای بعدی آن جواب بنویسید :

به دست خود درختی مینشانم
به پایش جوی آبی میکشانم
کمی تخم چمن بر روی خاکش
برای یادگاری میفشانم

درختم کم کم آرد برگ و باری
بسازد بر سر خود شاخساری
چمن روید در آن جا سبز و خرم
شود زیر درختم سبزه زاری

به تابستان که گرما رو نماید
درختم چتر خود را میگشاید
خنک میسازد آن جا را ز سایه
دل هر رهگذر را میرباید

شاعر این شعر با دست خود چی میکارد؟

چرا به درخت آب میدهند؟

هدف در چتر درخت چیست؟

شما تا حال درخت شانده اید؟

میوه درختها را خام میکنید؟

درخت هوا را چی میکند؟

آیا زیر درخت هوای سرد دارد؟

درخت در کدام فصل میوه میدهد؟

جاهای خالی جمله ها را با کلمه های مناسب داخل چوکات تکمیل کنید!

عسل شیرین، آسیبی، پرکاری، کندو، هدف، معطر

من حشره _____ هستم.

به خانه من _____ میگویند.

_____ من از این سفرها تهیه کردن عسل است.

به گل های _____ علاقه دارم.

هنگام مکیدن شهد، هیچ _____ به گل ها نفیرسانم.

ز شهد گل ها _____ و پر فایده درست میکنم.

صنف ششم

دری

لغت‌ها:

در ارتباط به موضوع زیرچند کلمه اضافه کنید:

محیط: جاده ، کوه ، درخت ، سبزه ، دریا ،

زراعت: قلبه ، آبیاری ، خشاوه ، خرمن ،

رسم و رواج: عروسی ، جرگه ، فاتحه‌گیری ،

اندازه‌ها: سیر ، کیلوگرام ، لیتر ،

شغل: نجاری ، معماری ، بوت‌دوزی ، خیاطی ،

خویشاوند: پدر ، مادر ، خواهر ، برادر ،

شخصیت‌ها: مولانا جلال‌الدین ، احمدشاه بابا ،

جغرافیه: کرهء زمین ، آفتاب ، مهتاب ، قطبها ،

طبابت: داکتر ، معالجه ، دواخانه ، شفاخانه ،

منابع: امراض ، کثافات ، آبهای گندیده ،

کمک‌های اولیه: بنداژ ، پلستر ، تنفس مصنوعی ،

حیوانات: گوسفند ، بز ، گاو ، اسب ،

آسمان، روز، بیگانه، آتش، مریض، خالص، نالایق،
خراب، دروغگو، فاتحه گیری، غیرحاضری، ناکام، بسته

از چوکات بالا ضد کلمه های زیر را پیدا کنید و در مقابل آنها بنویسید!

مثال:

<u>عروسی:</u>	<u>فاتحه گیری</u>
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

**Supported and coordinated by UNICEF and
Save the Children (USA)**

Printed at Intol Printing and Packaging